
GEORGE HARINCK

Geerhardus Vos, wegbereider voor het neocalvinisme in Amerika, (I)*

Paradox

Menig protestants Nederlander weet ten minste twee zaken aangaande geestverwante landgenoten in de Verenigde Staten: er bestaan sinds halverweg de negentiende eeuw Nederlandse immigratengemeenschappen in het midden-westen van Amerika en in 1898 heeft Abraham Kuyper zijn Stone lezingen over het calvinisme gehouden aan het tussen New York en Philadelphia gelegen Princeton Theological Seminary. Wie even nadenkt over die twee gegevens zal moeite hebben beide met elkaar te verbinden. Waarom gaf Kuyper zijn lezingen niet voor zijn geestverwanten in Michigan en Iowa, en waarom waren de voorname presbyterianen van Amerika's oostkust geïnteresseerd in zo'n geuzentype als deze Nederlandse neocalvinist?

Een oplossing voor deze paradox valt te vinden in het optreden van Geerhardus Vos (1862-1949). Vos was van Nederlandse afkomst, maar bracht het belangrijkste deel van zijn werkzame leven door als hoogleraar bijbelse theologie aan Princeton Theological Seminary (1893-1932). In deze gemeenschap leefde en werkte hij als presbyteriaan met de presbyterianen, samen met zijn Amerikaanse vrouw Catherine Frances Smith en hun vier kinderen, zelden meer zijn moedertaal gebruikend, maar docerend en schrijvend in het Engels.

Vandaag de dag is Vos in Nederland en in de Verenigde Staten een

Dr. G. Harinck is wetenschappelijk medewerker aan het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme van de Vrije Universiteit Amsterdam en directeur van het Archief en Documentatiecentrum van de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt. (Adres: De Boelelaan 1105, kamer 1b-34, 1081 HV Amsterdam).

* Een eerdere versie van dit artikel werd gepubliceerd onder de titel 'Geerhardus Vos as introducer of Kuyper in America', in: Hans Krabbendam & Larry J. Wagenaar, *The Dutch-American Experience: Essays in Honor of Robert. P. Swierenga*, Amsterdam, 2000, pag. 242-262.